

ПРОСПЕР МЕРИМЕ
КАЛЯСКАТА ЗА СВЕТОТО
ПРИЧАСТИЕ

Превод от френски: Огнян Бранков, 1979

chitanka.info

*Tu veras que mis finezas
Te desenojan.*

Caideron,
Cual es la
mayor
perfeccion?^[1]

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА

Дон Андрес де Рибера, вицекрал на Перу
Епископът на Лима

Лиценциатът Томас д'Ескивел Мартинес, личен секретар на
вицекраля

Балтазар, камериер на вицекраля

Камила Перичоле, комедиантка

Действието се развива в Лима, през 17... година.

Кабинетът на вицекраля.

*Вицекралят, облечен в халат, е седнал в голямо кресло до масата, отрупана с книжа.
Единият му крак обвит, във фланелен плат, е положен върху възглавница. Мартинес стои
прав до масата с перо в ръка.*

Мартинес

Господа първенците на града очакват отговора на ваше
височество.

Вицекралят (*с натъжен глас*):

Колко е часът?

Мартинес

Наближава десет. Ваше височество има време, колкото да се облече за церемонията.

Вицекралят

Времето е хубаво, казваш?

Мартинес

Да, господарю. Откъм морето подухва свеж ветреца, а по небето няма нито едно облаче.

Вицекралят

Бих дал цели сто пиастра, за да вали като из ведро. Тогава бих останал на драго сърце в креслото, за да се погледея. Но при такова време... когато целият град ще бъде в църквата... аз да не се появя и да отстъпя тази привилегия на градските първенци!...

Мартинес

Значи, ваше височество решава...

Вицекралят

Мулелата впрегнати ли са?

Мартинес

Да, господарю, впрегнати са в красивата каляска, която ви изпратиха от Испания.

Вицекралят

Жителите на Лима никога не са виждали такова нещо... Какво впечатление ще им направи!... И аз да се откажа от това удоволствие! Не, бога ми!... Двамата ми гвардейци имат нови униформи, а аз още не съм се показал на народа в празничните одежди и с ордена, с който наскоро ме удостоиха... Не бива да се изпусне един толкова хубав случай... Отивам, Мартинес, и, боже помози, ще вървя! Веднаж само да слеза от парадното стълбище, и най-трудното ще е минало. Какво ще кажеш, Мартинес?

Мартинес

Народът ще бъде очарован да види ваше височество.

Вицекралят

Ще отида, дявол да го вземе! А градските първенци, които се надяват да свирят първа цигулка, ще пукнат от яд... Впрочем не мога да си позволя да не отида... Епископът трябва да спомене от амвона за ордена, с който наскоро ме удостоиха... Приятно е да слушаш подобни неща за себе си... Хайде, малко усилие...

(Позвънява. Влиза Балтазар.)

Да ми се донесат празничните дрехи... А ти отговори на първенците, че на церемонията ще заемат място зад мен... Балтазар, дай ми обувки и копринени чорапи... Искам да отида в църквата.

Балтазар

В църквата ли, монсеньор! Ами нали доктор Пинеда забрани на ваше височество да излиза!

Вицекралят

Доктор Пинеда не разбира нищо... Аз знам най-добре дали съм болен, или не... Нямам никаква подагра... Нито баща ми, нито дядо ми са имали... Иска да ме убеди, че можеш да имаш подагра на моята възраст... Мартинес, знаеш ли на колко години съм?

Мартинес (смутен):

Не, монсеньор... Но ваше височество изглежда така добре, без съмнение...

Вицекралят

Обзалагам се, че няма да познаеш... Е?

Мартинес

Четиридесет... А?

Вицекралят

Давай, давай, още си далече от истината... Ела, Балтазар, приближи се...

(Прави усилия да стане.)

Помогнете де, хей вие... по-внимателно... Ай! По-нежно, дявол да го вземе... Не зная какво ми е, но сякаш имам десет хиляди иглички в пантофа си.

Балтазар

Не излизайте навън, господарю, опасно е.

Вицекралят (опитва се да ходи):

О, боже мой! Как боли!... По никакъв начин не ще мога да сложа обувки... господи... Ох, Исусе Христе!... По дяволите! Пръждосвай се с твоите копринени чорапи и обувки! Бих предпочел да ме подложат на мъчение...

(Помагат му да седне.)

Притегли насам табуретката... Уф! Не знам, но преди малко не изпитвах такива болки.

Балтазар

Нека ваше височество си спомни препоръките на доктор Пинеда. Той каза, че не трябва да излизате навън... А освен това церемонията ще бъде изморителна... Трябва дълго време да се стои на крака...

Вицекралят

Да, именно от умората се опасявам... защото не съм болен. Дори сега се чувствавам доста добре... и мога да изляза, ако поискам. Обаче не желая да се разболявам заради глупашкото удоволствие да държа един индиански вожд над купела... Баста! Мартинес, напиши на парламентариста Педро де Хинойоса да държи детето, тоест вожда, вместо мен... Ето дванадесетте имена, с които трябва да бъде кръстен. Пожелавам му приятно удоволствие... Балтазар, махни от очите ми тези дрехи... не искам да изпитвам съжаление. Каква глупост е тщеславието да показваш разни галони, панделки и бродерии! И да ми изпратят Пинеда, ако не е отишъл на това дяволско кръщение... Дай ми пура и мате. В такъв случай, щом трябва да пазя стаята, а и тъй като няма какво да правя, ще се позанимая с правителствените дела... Балтазар, няма ме за никого, абсолютно за никого!

(Към Мартинес.)

Привърши ли вече?

(Чете писмото, което е написал Мартинес.)

Добре... Но за бога! Ти си забравил наред с титлите да напишеш, че съм кавалер на ордена „Сен-Жак“... Дявол да го вземе! Аз съм кавалер на ордена в Испания от шест месеца, а в Перу от три дни.

Мартинес

Прося извинение за небрежността си, ваше височество.

(Прибавя титлата в писмото.)

Вицекралят

Балтазар, изпрати писмото по някой конник... Хайде, на работа, Мартинес. Има доста официални писма в папката, нали?

Мартинес

Да, господарю, тъкмо мислех да известя за това ваше височество. Да започнем с най-спешното, едно писмо от полковник Гарси Вакез, който съобщава, че в провинцията Чукисака цари голямо брожение, че индианците се събирали често и че ако до един месец не получи бърза подкрепа, бунтът ще се разгори.

Вицекралят

Но, Мартинес, струва ми се, че вече си споменавал нещо подобно. Полковник Гарси Вакез и... и... провинцията, де... проклети индиански имена! Защо всички индианци не говорят испански?

Мартинес

Чукисака, господарю. Имах честта да докладвам вече този случай на ваше височество, преди два месеца, последния път, когато ваше височество имаше пристъп на подагра... искам да кажа, последния път, когато ваше височество беше неразположен.

Вицекралят

И какво отговорих аз?

Мартинес

Казахте, че ще се погрижите.

Вицекралят

Аха! Добре де!... Но ние не разполагаме с много войска. На колко мили от Лима се намира тази... провинцията, де, нали се сещаш?

Мартинес

Почти на триста испански мили.

Вицекралят

Така ли? Мислех, че е по-близо... Добре! Случаят е сложен и не трябва да вземаме необмислени решения. Ще имам грижата. Друго какво държиш там в ръка?

Мартинес

Молба от Франсиско Хуайна Тупак, уж потомък от моргатичен брак^[2] на Инка Хуайна Капак, и който желае да прибави към името си и титлата Инка, да носи герба му и да се ползува от привилегиите, които се полагат на останалите от рода Инка.

Вицекралят

А... с нищо ли не е придружена молбата му?

Мартинес

Простете, господарю. Едно парче китайски сатен, дълго приблизително аршин и половина, върху което е нарисувано родословното дърво на просителя, като се почне от Манко Капак. Титу Капак, Локе Юпаки... все имена, от които да ти настръхнат косите...

Вицекралят

Не питах за това. Когато искаш да придобиеш нещо от този род, трябва да подходиш другояче... Не е дребна работа да узакониш подобно родословно дърво. Обикновено с това се заема секретарят ми и аз не се сърдя, ако той извлече някои облаги от това дело... Стига впрочем да е достатъчно съобразителен... Ето, осведомете се от вашия предшественик какво трябва да сторите.

Мартинес

Разбирам. Този Инка е страшно богат...

Вицекралят

Да преминем към друго дело. Защо се смеете?

Мартинес

Има оплакване от страна на маркиза Алтамирано срещу папагала на сенъора Камила Перичоле и срещу самата сенъора Перичоле.

Вицекралят

Нова лудория на тази малка злосторница.

Мартинес

Тъй като горепосоченият папагал, подстрекаван от ответничката, всеки път, когато маркизата минавала по главната улица, я обсипвал с изрази, които свенливостта на ищцата не ѝ позволява да възпроизведе, тя настоява да бъде заколена сенъора Перичоле... Не, грешка, настоява да бъде заколен папагалът на сенъората, а неговата господарка да бъде мъмрена и порицана.

Вицекралят

Добре де, какво всъщност казва папагалът?

Мартинес

Господарю, ето в какво се състои работата. Касаете се само за една игрива закачка от страна на сенъора Камила. Когато маркизата минава, папагалът се провиква: „Колко струва един аршин сукно?“ Тъй като маркизата, преди да се омъжи за маркиза, е била дъщеря на богат търговец на сукно, тя е силно засегната от намека.

Вицекралят

Това момиче ще ме скара с всички дами на Лима.

Мартинес

А ето и едно писмо от графиня де Монтемайор, която се оплаква от един опит на сенъора Перичоле да я направи за посмешище в театъра, в малката комедия „Старата кокетка“.

Вицекралят

Пак ли!

Мартинес

Ваше височество знае с какво съвършенство тази неподражаема актриса долавя и пресъздава всички комизми.

Вицекралят

Да, но тя минава всякаква граница и не дава пет пари за нищо. Здравичката ще я нахокам. Велики боже! През целия си живот съм се интересувал от драматичното изкуство, но не разбирам как си позволява обидни нападки срещу дами, чиито семейства биха ми напакували в Мадрид.

Мартинес

Ето едно заявление от един капитан инвалид...

Вицекралят

Достатъчно. Започвам да се изморявам. Останалите ще прочетем друг път. Но тъй като сме стигнали вече до темата за Перичоле, искам, скъпи ми Мартинес, откровено да ми кажеш нещо за нея.

Мартинес

Аз ли, господарю? Че какво мога да ви кажа аз, ваше височество?

Вицекралят

Искам честно да ми кажеш какво говорят за нея в града, в средата, в която се движиш.

Мартинес

Навсякъде казват за нея, че е първокласен талант.

Вицекралят

Не, не те питам за това. Искам да знам какво разправят за моята връзка с това момиче. Защото и без туй сме стигнали дотук, няма смисъл да го увъртам. Макар че си отскоро на служба при мен, ти

несъмнено си подразбрал нещо... По дяволите, мъже сме, а за да бъдеш вицецрал, не си длъжен да живееш като светец.

Мартинес

Господарю, ваше височество има много завистници, а ако трябва да бъдем точни, има и много завистнички.

Вицекралят

Ласкател! Но има нещо вярно в това, което казваш... може би дори много повече, отколкото си мислиш.

Мартинес

О, господарю, аз казвам само истината.

Вицекралят

Понеже знам, че си ми напълно предан, искам да ти кажа нещо поверително, но при условие, че ми се отплатиш за откровеността с откровеност. Знаеш, че не съм от тези, които можеш да преметнеш посред бял ден... така че внимавай какво ще приказваш.

Мартинес

Господарю, ще говоря пред ваше височество така, сякаш съм пред изповедника си.

Вицекралят

Добре! Чуй сега какво ме тревожи. Перичоле по душа е много добро момиче, но е много вятърничава. Непрекъснато върши безобразия, които могат да я изложат, както и мен също! Нали разбираш, аз не допускам, че тя ме мами. Съвсем не става дума за това, а и клетото момиче е далеч от подобни мисли. Но се опасявам да не би в града да смятат, че тя ме мами. О, господарю...

Хората са лоши и не уважават високопоставените личности. Впрочем външността често заблуждава... Самият ти, Мартинес, не си ли забелязал нещо в поведението й, което да ти е дало основание за тревога?

Мартинес

Как може ваше височество да допусне...

Вицекралят

Чакай, за да те поразмърдам малко, искам да ти кажа, че Перичоле никак не те харесва. Веднаж ми поиска твоята служба — никога не ще отгатнеш за кого! — за племенника на своя обуцар. Вярно е, че този обуцар й изработва великолепни обувчици. Боже мили! Когато танцува в „Циганката“ с чорапки от розова коприна и обувчици, обсипани с пайети... О-о-о! Мартинес, Мартинес, колко е прелестна!

Мартинес (настрани):

Ах, вероломницата!

Вицекралят

Тъй като съм привързан към теб, изпратих я за зелен хайвер. Но, ясно ти е от тази постъпка, че Перичоле никак не те обича. Тъй че не си длъжен да я щадиш. Затова пак ти повтарям, говори напълно откровено.

Мартинес

О, добри ми господарю!

Вицекралят

Слушам те. Но внимавай да не ме излъжеш.

Мартинес

Ваше височество, вие ме обсипвате с толкова добрини, че наистина не зная как бих могъл да ви се отплатя... Но преди всичко доверието, което ваше височество благоволи да ми окаже, ме поставя в голямо затруднение... защото сега не смея да кажа... Не че имам какво да казвам... кой би дръзнал да опетни сеньора Перичоле... Но на пръв поглед може би ваше височество ще помисли, че това е... нещо като... повод за отмъщение... ако изобщо може да се назове отмъщение... това, което може да навреди... защото несъмнено ваше височество не би й се разсърдил... понеже в крайна сметка... става дума за дреболии.

Вицекралят

Какви дреболии? Изясни се.

Мартинес

О-о, нищо сериозно. Няма съмнение, че сенъора Перичоле ви обича... Ваше височество е тъй добър! Кой не би го обичал!... Може би са ми го казали от чиста злоба... защото, както точно отбеляза ваше височество преди малко, хората са лоши.

Вицекралят

Какво са ти казали?

Мартинес

Ваше височество не бива да придава някакво значение на това, което са ми казали, защото го чух от първия продавач на търговеца на копринени платове от улица Каляо... Може би не трябва да повтарям пред ваше височество сплетните, които хората от тази класа разпространяват... Ваше височество навярно не би благоволил да ги чуе, но в крайна сметка ваше височество ми заповяда да кажа това, което знам, и аз мога да предам само това, което научих.

Вицекралят

Боже господи! Казвай какво са ти разправяли.

Мартинес

Този момък, когото наричат Луи Лопес и който впрочем е от почтено семейство, ми каза, докато си говорехме за копринените платове, че предния ден бил продал осем аршина тъмночервен сатен на капитан Хернан Агире, който, без да се пазари, му заплатил по десет дуката аршина.

Вицекралят

На въпроса!

Мартинес

И тъй, господарю, Луи Лопес твърди, че видял същия този сатен, ушит на рокля, на самата сенъора Перичоле. Помните ли роклята,

която тя носеше в неделя вечерта? Именно нея. Но напълно допустимо е Луи Лопес да е сгрешил... още повече, че като плащал, капитанът казал: „Не се пазаря, понеже е за любовницата ми.“

Вицекралят

За любовницата му!

Мартинес

Според мен това доказва, че греша... Аз веднага го срязах и му казах какво мисля за тази хубава историйка. Но ако бях му повярвал, сигурно щеше да ми разкаже още много такива.

Вицекралят

Какви още?

Мартинес

О-о, разни истории, които е събрал дявол знае откъде... Например как една вечер някакъв сержант от нощния патрул заловил на дворецовата улица един мъж, който имал само едно палто върху ризата си, и, казано направо, носел панталоните си в ръка. Отначало го взели за крадец, но като пристигнали в караулното помещение, дежурният лейтенант видял, че този набеден крадец бил капитан Агире. Но това още нищо не доказва.

Вицекралят

През коя нощ?

Мартинес

Разправяше, че било през нощта в петък срещу събота... Същата нощ, когато ви чакахме тъй дълго да се върнете... Но на дворецовата улица живеят няколко дами, които съвсем не са от най-недостъпните. Предполагам, че капитанът ухажва сенъора Беатрис... О, не, заблуждавам се, защото тя замина за Кито преди петнадесет дни... Но ако не е тя, тогава ще е някоя друга.

Вицекралят

Това ли е всичко, което знаеш?

Мартинес

Уви, господарю! Ваше височество знае много добре, че хорската мътва не спира посред път и че щом злите езици са се захванали да одумват някого, винаги се намира кой да им приглася... Но това, което искам да разкажа, е толкова чудновато, че се опасявам да не досадя на ваше височество, като му го предам.

Вицекралят

Точка! Няма да ми досадите. Продължавайте.

Мартинес

При последната борба с бикове... действително злословието добре стъкмява подробностите, а в същността е крещящо неправдоподобно... При последната борба с бикове ваше височество навярно е забелязал един едър юначага, добре сложен, лек като пантера и смел като лъв, един мулат на име Рамон, който е един от най-ловките матадори на Лима.

Вицекралят

Е, и?

Мартинес

Разправят... знаете, че клюкарите дрънкат всичко, каквото им хрумне... Разправят, например, че някои от тези господа дръзвали да се домогват до благоволенията на някои високопоставени дами... и което е още по-странно, че са виждали как някои видни дами от знатен или не от знатен произход са паднали толкова низко, че са поощрявали домогванията на тия хаймани... Опасявам се, че ви отегчавам, ваше височество, изглеждате ми неразположен.

Вицекралят

Да, този крак ужасно ме боли.

Мартинес

И тъй някои безделни и лоши хора, каквито, слава богу, не липсват в Лима, твърдят, че са уловили няколко доста пламенни

погледа, които матадорът хвърлил към красивата комедиантка. Забелязали още, че този човек, тъй умел в изкуството си, вместо да привлече бика под ложата на ваше височество, за да го умъртви там, както обикновено прави добре обучените матадори... с една дума, този Рамон сторил точно обратното, курдисал се под ложата на сеньора Перичоле, като поднесъл на нея всичките почести на празненството. Трябва да подчертая, че има хора, които търсят лошата страна във всичко, даже и в най-невинните неща! На същата тази борба с бикове например сеньората извършила нещо, което изтъкували доста неправилно, а всъщност е нещо съвсем естествено. В мига, когато Рамон умъртвил черно-белия бик, най-буйния от всички, бисерната огърлица на сеньора Перичоле паднала на арената. Рамон я вдигнал, целунал я с почит и я нахлузил на шията си. Но аз съм убеден, че колието е паднало случайно и сеньората от великодушие го е отстъпила на матадора, който впрочем не го продал, както мнозина от този бранш биха сторили на негово място, за да пръснат после парите в кръчмата. Той, напротив, го носел на врата си през целия град, надут като паун и още по-предизвикателен от обикновено. Представете ли си, ваше височество, какъв благодатен повод е тази случка за мълвата. И бог знае как хората са раздухали нещата. Според тях сеньора Перичоле била изтичала въвн от ложата си, сама била дръпнала колието, нарочно, и го била хвърлила на матадора, викайки: „Браво, Рамон!“ Сеньора Ромер, от големия театър, която се намирала в същата лежа... (но явно ревността я кара да говори така), казала, че сеньора Перичоле се провикнала: „Браво, Рамоне мой!“ Аз бях твърде далеч, за да чуя, но бас държа, че лъже, защото е страшно злобна. Представете ли си, тя се осмелила да заяви, че на последното представление на „Въздушното момиче“, венецът, който паднал в краката на сеньора Перичоле, бил хвърлен от мулата Рамон. Най-сетне тя е стигнала дотам да разправя, че Рамон влизал няколко пъти в ложата на сеньората в театъра и че даже я посещава в къщи. Това не означава, че този палячо не е достатъчно дързък, за да ви позволи всичко. Той си мисли, че е Адонис въпреки мургавата си кожа. Свири на китара и ако е нужно, би си послужил и с нож... Никой около него не би се осмелил да се изкашля или да се изсекне, когато Перичоле пее... Това е човек точно подходящ за актриса. Сеньора Ромер добавя, че сеньора

Перичоле се затваряла понякога по цели часове с него особено когато ваше височество е на лов или когато за нещастие е неразположен.

Вицекралят

Това ли е всичко, което знаете?

Мартинес

Този порой от злословия не ще свърши никога, но понеже не им придавам особено значение и понеже предполагах, че ваше височество...

Вицекралят

Господин Мартинес, вие сте мерзавец!

Мартинес

Господарю!

Вицекралят

Вие сте безочлив, безсрамен лъжец!

Мартинес

Господарю, аз казах на ваше височество само онова, което съм чул да разправят.

Вицекралят

Именно това говори за вашето безочие, господине. Как! Вие се осмелявате да ми разправяте безсрамно тези долни брътвежи, които слушате зад кулисите, сякаш са евангелски истини! Какво търсите зад кулисите, господине? Там ли ви е мястото? За това ли ви давам заплата, за да съзаклятничите с артистите? Вие не вършите нищо, вие сте само един мързеливец и... лъжец. Няма думичка истина в това, което имахте дързостта да ми тикнете пред лицето. Значи така, клетнико, осмелявате се да ми заявите, че съм съперник на някакъв си матадор, на един мулат!

Мартинес

Но, господарю... Аз не казвам, че...

Вицекралят

Познавам Перичоле. Тя е прекрасна девойка, която обича само мен. Вие сте лъжец, нагъл лъжец и в това, което казахте, няма и капка истина.

Мартинес

Нека ваше височество благоволи да си спомни...

Вицекралят

Замълчете! Измъкнах ви от калта, за да ви взема на служба. Искан да ви осигуря бъдещето. Вие сте недостоеен за добрините ми. Би трябвало да ви изгоня най-позорно, но поради това, че съм мекосърдечен, мисля да ви назнача на друга служба. Ще ви направя бирник в провинцията... оная, където е полковник Гарси Вакес. Тръгнете веднага; ако утре сте още в Лима, ще ви пратя в Каляо под конвой и оттам ще излезете само след смъртта ми.

Мартинес

О-о!... Милост, господарю! Това е по-лошо от затвор. Нека ваше височество благоволи да си припомни, че аз говорих по негова изрична заповед.

Вицекралят

А, значи, на туй отгоре и разсъждавате! Кой е господарят тук? Бога ми, ако можех да ходя, щях да ви пречукам с бастуна си! Марш оттук, негоднико, или ще заповядам да ви изхвърлят през прозореца! Значи, така, не струвам даже колкото един мулат? Мулат! Марш оттук, безсрамник такъв!

(Чува се силен шум пред вратата на кабинета. Влиза Балтазар, последван от Перичоле. Мартинес излиза.)

Балтазар

Господарю, тази госпожица иска да влезе на всяка цена, въпреки че ѝ казвам, че ваше височество е зает.

Вицекралят

Да влезе. А вие излезте.

Перичоле

Много е странно, че за да ви види човек, трябва да превземе с щурм вратата на кабинета ви. Надявам се, че това е просто едно недоразумение от страна на вашия грубиян вратар.

Вицекралят *(с печален глас):*

Мислех, че сте на церемонията.

Перичоле

Засега не зная дали въобще ще ме видят там. Това донякъде зависи от вас. Но да попитам първо как сте с подаграта?

Вицекралят *(с подобро настроение):*

Аз нямам подагра.

Перичоле

Аха, значи, явно това е само пристъп на лошо настроение. Толкова по-зле, исках да отправя една молба към вас и се надявах да ви заваря в най-добро разположение. Но щом е така, целувам ви ръка. Сбогом, ще поговорим за това някой друг път.

Вицекралят

Камила, не си отивайте така бързо. Искам да ви говоря. Ей богу, като че ли се страхувате от един разговор с мен очи в очи.

Перичоле

О, рядко изпитвам страх от ваше височество!

Вицекралят

Останете. Направете ми малко компания, щом съм болен... Зная, че бихте предпочели да си побърбите с капитан Агире... но човек понякога трябва да умее да се примирява.

Перичоле

Агире ли? Току-що се разделих с него.

Вицекралят

Току-що сте се разделили... Много добре, госпожо! Спестявайте ми предисловието и мога да започна направо.

Перичоле

Господарю, подозирам, че искате да ми поднесете малка сцена на ревност, защото има почти два месеца, откакто не сте давали воля на ревността си. Обаче се опасявам, че тази сцена не ще трае кратко, затова, ако ви е удобно, ще изложа веднага молбата си. Изпълните ли я, ще отложим за утре упреците и изстъпленията.

Вицекралят

Съвсем не съм в настроение да раздавам милости; вие достатъчно вече злоупотребявате с тези, които досега получихте от мен.

Перичоле

Добро начало! Но сега е мой ред да говоря... Всички лицемерни на Лима са се съюзили, за да ме уязвят по всякакъв начин и това само защото съм по-красива от тях. Не съм ли хубава днес? Между мене и тях бушува малка война от дребни клевети и злепоставяния. Ако не бързах толкова, щях да ви разправам някои. Освен това и от двете страни полагаме всички усилия, за да вземем надмощие с великолепието на нашите бижута, с изяществото на тоалетите и прочие. Ето защо сме същинско провидение за бижутерите и продавачите на парцали.

Вицекралят

Какво ме засяга това, по дяволите! Какво ме интересуват тези празни приказки? Ако не превъзхождате тези дами с разкоша на бижутата си, то що се отнася до любовниците...

Перичоле *(правейки дълбок поклон):*

Що се отнася до любовниците, аз правя точно обратното на тези дами. Предпочитам качеството пред количеството.

Вицекралят

Перичоле, оставете ме да говоря. Аз съм много сериозен в този момент.

Перичоле *(говорейки едновременно с него):*

Изслушайте ме, искам да ви кажа само две думи...

Вицекралят

Много съм недоволен от вас. Отвсякъде ми разказват за вашето кокетничене и ако трябва да говорим откровенно, боя се, че ме карате да изпълнявам много глупава роля.

Перичоле *(говорейки едновременно с него):*

Точно днес ми хрумна една велика идея, която ще накара да пукнат от злоба всички тези дамички, стига само вие да бъдете тъй любезен, какъвто сте понякога. Но, за бога, изслушайте ме! Но, по дяволите, изслушайте ме! Аз съм жена, а вие сте кастилец, дължите ми уважение. И затова, мълчете, когато говоря.

Вицекралят

Е добре, говорете! Не губите нищо, докато чакате.

Перичоле

Днес, както ви е известно, всички жени на Лима се появяват в своите най-елегантни одежди, като излагат на показ коя от коя повече всичкия разкош, който притежават. В Лима каляските са само пет: вашите две, каляската на епископа, на един от градските първенци Педро де Хинойоса и накрая каляката на маркиза Алтамирано, моя най-голям враг, почти толкова стара, колкото и притежателната ѝ, но все пак каляска. Затова тази сутрин, когато разбрах, че днес ще пазите стаята, си наумих, че бихте могли да осигурите моя триумф над съперничката ми, като ми подарите тази хубава каляска, която получихте от Мадрид.

Вицекралят

Това ли именно искате от мен?

Перичоле

Ще ми доставите много по-голямо удоволствие, като ми дадете тази каляска, отколкото ако ми подарите някоя от вашите мини или индиански департамент.

Вицекралят

Наистина молбата е скромна. Значи, тя иска само една каляска, за да бъде откарана до църквата като маркиза. Просто не мога да дойда на себе си!

Перичоле

Вие знаете, дон Андрес, че не обръщам внимание на парите. Не зная колко ви струва тази кола, но вие сте богат. Разбирате добре, че ако не се касаеше да унижа смъртните си неприятелки, нямаше да ви искам подарък с такава голяма стойност. Впрочем ако моята молба ви шокира, забравете я. Ако съм сторила грешка, че ви отправих такава молба, моля за прошка. Имам този недостатък, че първо действувам, а после мисля.

Вицекралят

Каляска! Какво удоволствие да видиш една комедиантка в каляска! Нима, госпожо, сте епископ, градски първенец или маркиза, за да пътувате в каляска?

Перичоле

А не съм ли едновременно и инфантата на Ирландия, Савската кралица, царица Томирис, Венера и света Жюстин, дева и мъченица?

Вицекралят

Вие сте луда!

Перичоле

Всички тези дами наистина струват колкото една стара маркиза, чийто баща продаваше в Кордова сукно, за да облича мулетарите. Хайде, татенцето ми, мой миличък Андресило, вие се засмяхте, значи, не сте вече в лошо настроение, отново сте мил както обикновено и ще ми дадете вашата каляска, нали?

Вицекралят

Камила, първо, изказвате нелепи желания и, второ, избрали сте неподходящ момент, защото аз искам да се оплача от вас.

Перичоле

А ако реша да ви изнудя?

Вицекралят

Чуйте, грешите, че обръщате всичко на шега. Уверявам ви, че вашето поведение ми е известно и че не искам повече да бъда лъган.

Перичоле

Ако не получа от вас тази каляска, ще трябва да се завърна много опечалена в къщи, защото да отида пеша до църквата като момиче от народа или на носилка като буржоазка особено след като бях възлагала толкова надежди на вас... О, вицекралю на Перу, вие сте жесток човек!... Колко ви струва тази каляска?

Вицекралят

Госпожице, оставете тази каляска и ми отговорете. Аз съм напълно в течение на вашите постъпки и трябва да знаете, че вече не съм заслепен от вашата особа, както бях тогава, когато ви обичах. Сега не ви обичам повече, чувате ли? Вече не съм заблуден и ви познавам добре... Ала все пак, бих се радвал да видя какво бихте направили, за да се оправдаете... Хайде, опитайте... говорете, но говорете, дявол да го вземе... Добре де, какво мислите сега, като сте отпразнили очи към небето?

Перичоле

За прекрасната каляска!

Вицекралят

Вие можете да изкарате от кожата си и някой светец! Дано се провали в пъкъла тази каляска!... Зная, че капитан Агире ви обича...

Перичоле

Не е трудно да се разбере. Дайте ми една от тези пури.

Вицекралят

... и че вие също го обичате... да, обичате го... — зная го със сигурност... Хайде, докажете обратното, хайде, смелост! Отречете например, че ви е подарил рокля от тъмночервен сатен... Отречете, отречете де! Няма да ви преча.

Перичоле

Трябваше да ми подари и една дантелена мантиля, за да попълни тоалета.

Вицекралят

И освен това са го сварили полуоблечен под вашите прозорци... Много добре зная това, видях го лично... Но, за бога, кажете сега, че това е лъжа... Вие, която сте такава добра комедиантка, би трябвало да лъжете с такава лекота, с която другите казват истината.

Перичоле

Благодаря за комплимента.

Вицекралят

Схващате добре, миличка, че това не може така да продължава. Така че ще прекъснем отношенията си... И това трябваше да стане отдавна... защото аз не съм човек, който би издържал метресите на капитан Агире... Много сте спокойна... Навярно се надявате, че ще приема вашето спокойствие като доказателство за невинността ви?

Перичоле

Това е спокойствието на отчаянието. Просто виждам изгубения случай да отида на църква с каляска. Времето лети и когато ме замолите за прошка, ще бъде твърде късно.

Вицекралят

О, миличката ми, аз да ви моля за прошка ли? Искате само това и нищо друго? Добре, ето, моля ви за прошка, че успях да разкрия още една ваша интрига с една доста прочута личност.

Перичоле

Още един! Когато станат трима, ще си устроим гуляй.

Вицекралят

Той е ни повече, ни по-малко смелчагата Рамон, мулат по произход и матадор по професия. Добре подбирате любовниците си, госпожо. Той е прочут мъж и цяла Лима говори само за него.

Перичоле

Това е истина, но той не си е присвоил славата като толкова други. Той е най-храбрият матадор в Перу, а може би и най-красивият и най-якият.

Вицекралят

По дяволите! Ясно е, че вие не сте от тези жени, които напускат един вицекрал заради първия срещнат. Впрочем каквато сте си пресметлива, вие напускате един любовник, за да спечелите двама. Разменяте един дукат срещу дребни пари.

Перичоле

Според вашата сметка излиза, че един капитан и един матадор могат да бъдат разменна монета за един вицекрал? Ваше височество бърка в сметките си. Според мен нужни са трима вицекрале, за да бъдат разменени срещу един капитан, и най-малко шестима вицекрале за един матадор.

Вицекралят

Вие сте нахалница...

Перичоле

По-смело!

Вицекралят

Вие сте безсрамница, която даже не се старае поне от страх пред общественото мнение да прикрие своята разюзданост.

Перичоле

Виж ти.

(Декламира.)

„Жестоко въображение! Защо от измамно достойнство
наскърбяваш сърцето ми!“

Вицекралят

Да вземеш за любовник един матадор и мулат!... Вие сте
Месалина!

Перичоле

Какво значи това?

Вицекралят

Вие сте...

Перичоле

Не се пресилвайте, ваше височество. Предполагам, че изпадате в
подобно яростно изстъпление по препоръка на лекаря. Действително,
вие се загревате, а това, изглежда, е благотворно за подаграта.

Вицекралят

Млъкнете, нечестивке! Да вземеш за любовник един мулат! Боже
господи! Отрупах ви с щедростта си... Заради вас почти се изложих в
очите на обществото... защото е скандално наместникът на испанския
крал да си подбира метреса до сцената на театъра!... Не зная какво ме
възпира, но ако не бях тъй безкрайно добър, щях да наредя да ви
тикнат в някой поправителен дом.

Перичоле

Не бихте посмели!

Вицекралят

Не бих посмял ли?! Дайте перо и мастило и ще подпиша
заповедта!

Перичоле

Ако Перичоле се озове в затвора, в Лима ще избухне революция.

Вицекралят

Революция? Дрън-дрън!

Перичоле

Да, революция. Наредете да обезглавят или да обесят всичките ви благородни маркизи, графове и рицари на Лима, никой няма да надигне глас, нито ще протегне ръка да ги защити. Заповядайте да разстрелят дванадесет хиляди бедни индианци, да извратят двадесет хиляди в мините, ще ви ръкопляскаат, ще ви окачат орден на носа... Но забранете на жителите на Лима да гледат любимата си актриса, и те ще ви пречукат с камъни.

Вицекралят

Тъй, тъй!... Ами ако забраня на директора да поднови договора с вас, който скоро изтича?

Перичоле

Добре! Тогава ще взема китарата си и ще започна да пея на улицата под вашите прозорци, а в песните си ще се надсмея над вашата вицекралска власт и вашата подагра.

Вицекралят

Много добре. А какво ще стане, ако ви изпратя в Испания с първата галера?

Перичоле

Вие не бихте могли да ми доставите по-голямо удоволствие... Умирам от желание да видя старата Европа и освен това, в Испания аз имам възможността да стана метреса на краля и при удобен случай ще ви отмъстя. Ще ви обвиня, ще ви докарам в Испания като затворник с вериги на крака, като Христофор Колумб, и в крайна сметка ще бъдете безкрайно щастлив, ако ви отърва от бесилото и само ви пратя да гниете в кулите на Сеговия.

Вицекралят

В очакване да стане това, повече не стъпвайте в този дворец.

Перичоле

Разбира се, едва ли бих се подчинила някога с по-голямо удоволствие на ваше височество.

Вицекралят

Още една минутка. Понеже това е последният път, когато се виждаме, трябва да си уредим сметките... Достатъчно ви презирам, за да си позволя да ви смажа... Андрес де Рибера не може да си позволи да накаже едно оскърбление, когато то е отправено от толкова низко... Бях ви дал значителни думи, скъпи подаръци... задръжте ги. Ще ви изплащат рента в продължение на три месеца и се надявам, че след всичко това ще успеете, няколко седмици по-късно, да постъпите в болница.

Перичоле

Аз изслушах търпеливо вашите оскърбления и отвратителните клевети, които ми отправихте; отдавах ги на болестното състояние, в което ви виждам. Но последната обида не може да бъде простена. Аз съм потомка на стари християни и кастилци, господарю, и съм твърде честолюбива, за да приема подаръците на човек, когото не обичам. Всичките ваши бижута ще ви бъдат върнати. Ще продам къщата и мебелите си, за да изплатя остатъка. На първо време ето колието от диаманти и пръстените, които ми бяхте дали... Вечерта вече няма да притежавам нищо ваше.

(Тя сменя бижутата си и се готви да си тръгне.)

Вицекралят (развълнуван):

Перичоле!... Перичоле!... О... не си отивайте... Чуйте... но чуйте ме... Трябва да стана ли?... Ой! Ой!

Перичоле (спира се):

Ударихте ли се?

Вицекралят

Вие говорехте за клевети?

Перичоле

Не помня вече какво съм казала.

Вицекралят

Само ми кажи, че това не е истина, и ще забравя всичко.

Перичоле

Мислете каквото си искате. Целувам ви ръка, ваше височество.

Вицекралят

Не, не си отивай още... Перичоле... Бях вбесен... бях невъздържан... нека да се разберем сега спокойно. Значи, всичко, което ми казаха за теб, е лъжа?

Перичоле

Пуснете ме да си ходя. Не държа на вашето мнение.

Вицекралят

Е, хайде, Камила! Мисля, че сгреших. Доволна ли си?

Перичоле

Не, не, вие имате право.

Вицекралят

Непреклонна! Лоша!... Презирам те; но няма как, ти си все тъй очарователна... Прекалено много те обичам... Зная прекрасно, че всичко, което са ми казали, не е вярно... Но ми кажи, че не е вярно... Поне това...

Перичоле

Не! Вие ме обидихте твърде много, за да държа на вашето уважение.

Вицекралят

Хайде, Камила, да не говорим повече за това!... Моля те за прошка... Сгреших... Имах такива болки, че не знаех какво говоря.

Край на всичко... Дай ми ръката си... Но кажи ми...

Перичоле

Какво да ви кажа?

Вицекралят

Че не се сърдиш вече и че ми прощаваш моето избухване.

Перичоле (*подава му ръка*):

Добре, прощавам ви. Защото мисля, че ме обичате истински.

Вицекралят

Поне от великодушие... Сигурен съм в тебе... Не те ревнувам вече... Но ще ти струва ли много, ако ми кажеш, че са те оклеветили?

Перичоле

Какво? Пак ли започвате?

Вицекралят

Добре, дадено... да не говорим повече за това... Вярвам ти, без да се защищаваш... И все пак... Виждаш ли колко съм слаб!

Перичоле

В действителност, господарю, трябва ли да изтъкна до каква степен ревността ви е помрачила разума? Добре, хайде да си припомним вашите обвинения. Аха, роклята от тъмночервен сатен... Боже мили, какво хрумване!

Вицекралят

Да, това бе смешно, но...

Перичоле

Действително притежавам такава рокля от тъмночервен сатен, но не по-малко вярно е, че я купих от една цветнокожа девойка, моя съседка, която е държанка на капитан Агире. Дали е получила роклята от любовника си, или от друг, това не знам... Моята камериерка направи покупката и можете да я разпитате за това.

Вицекралят

Ще се въздържа да го направя, дете мое! Вярвам ти.

(Настрана.)

О, Мартинес, негоднико, ще ми платиш за измамата.

Перичоле

Що се отнася до другата история с капитан Агире, няма какво да ви кажа, освен че случки от този сорт са обичайни за Лима и аз не мога да сторя нищо против тези неща. Освен това, доколкото си спомням, същия този ден вие останахте до късно да вечеряте с мен.

Вицекралят

Моя сладка Перичоле, нито думичка повече по този въпрос! Направо се срамувам... Слава богу, вече не ревнувам... Значи, ти казваше, че този мулат...

Перичоле

Вашите доносници са ви осведомили не по-зле и относно мулата Рамон. Вярно е, че на неотдавнашните кориди изпаднах във възторг, виждайки неговата ловкост и смелост, понеже веднага след като заби шпагата си в плешката на бика, сигурен в попадението си, без да благоволи да погледне дали животното проявява още някакви признаци на живот, той направи един пирует, обърна гръб на бика и ми отправи необичайно галантен за човек от неговата професия поздрав. Разбрах какво означаваше това и потърсих кесията си, за да му я хвърля; но бях я забравила. Тогава сграбчих първото ценно нещо, което ми попадна в ръцете. Но никога не бих се сетила, че подобен жест би могъл да се изтълкува като израз на любов. Някакъв си мулат, матадор, човек, който пие ракия и яде суров лук! О-о, господарю!

Вицекралят

Да, да, сгреших, хубавице моя... Обаче ако бях на мястото на тоя бик, щях да събера последните си сили и щях здравата да раздрусам господин Рамон.

Перичоле

Тогава щях да се провикна: „Да живее бикът!“

Вицекралят

Ти си прекрасна! Поискай ми каквото желаеш... Понеже никак не вярвам, че ще поканиш този Рамон, който яде суров лук.

Перичоле

Извинете ме. Ваше височество знае, че предстои да играя главната роля в комедията на поета Перансурес. Имам да изпея ария на диалекта на тези хора и за да схвана добре техния акцент и произношение, ще поканя Рамон, който има доста хубав басов глас и би пял през целия ден, стига само да му се даде достатъчно да пие. Само още нещо ще добавя: и при най-малкото съмнение ваше височество може да изпрати капитана в Панама, а матадора в Куско, но се опасявам, че ако това се разчуе, тяхното изгнаничество ще даде повод на лошите езици да злорадствуват за ваша и моя сметка.

Вицекралят

О, скъпа моя Перичоле, как мога да те накарам да забравиш...

Перичоле

Любовта прощава много неща. Но съветвам ваше височество да се пази занапред от своята прислуга, която дава вид, че е безкрайно предана, а всъщност е готова да измени на господаря си.

Вицекралят

Как така?

Перичоле

Не ще назова имена, занаятът на доносника ми е противен. Аз съм млада, доста хубава, актриса при това и твърде често ми се правят различни дръзки предложения, така че си представям как едно самомнително нищожество, което вие удостоявате с вашето доверие и което съм прогонила от театъра, ви е поднесло тези историйки.

Вицекралят

О, този злодей! Винаги съм се съмнявал в него! Това чудовище! Нима е дръзнал да ти прави предложения? Говориш за Мартинес, нали?

Перичоле

Не искам да навредя на никого.

Вицекралят

Мерзавец такъв! Няма да стигнеш до Гарси Вакес. Ще те пратя в тъмниците на Каляо и да ме вземат дяволите, ако излезеш скоро оттам.

Перичоле

Не съм казала нищо против този момък. Кое ви доказва, че съм имала него пред вид?

Вицекралят

Остави ме, аз зная каквото трябва... Но, дете мое, ти беше ме помолила, струва ми се, за каляската? По дяволите! Това е...

Перичоле

Да не говорим повече за това. Аз съм много щастлива, че не загубих приятелството ви.

Вицекралят

Но това ще ти достави голямо удоволствие, нали? Само че, видиш ли, малката ми...

Перичоле

Да, искаше ми се много... Но след тази жестока разправа си промених решението.

Вицекралят

Ти си разчитала, че ще ти я дам... Но, по дяволите... тази каляска... не че държа на нея... но какво ще кажат, ако...

Перичоле

Да оставим това. Впрочем вече е късно за церемонията. Няма да успея да стигна навреме.

Вицекралят

Колкото до това, мулетата ми са бързи... Страхувам се само, че оня проклетник... Педро де Хинойоса... ще преиначи работата, както му изнася...

Перичоле

Той ви мрази, защото народът ви обича. Но много бих съжалявала, ако ви изложи пред него. Изглежда, този господин трябва да се прикотква.

Вицекралят *(след известно размишление):*

По дяволите! Да говори каквото си иска... Аз съм господарят и мога да давам вещите си, на когото си искам.

Перичоле

Не, за бога. Аз размислих над екстравагантността на молбата си и сега се срамувам, че ви досадих с нея. И освен това... такива усилия положих, за да се въздържа да не се разплача... че по-скоро изпитвам желание да се хвърля в леглото си, за да си успокоя нервите, отколкото да отида на разходка.

Вицекралят

Бедното дете, колко ме обича! Но, момичето ми, трябва да се поразходиш, това ще те ободри. Пинедата ми е наредил да се разхождам с кола, когато съм разгневен... Хайде, миличка, моята каляска ти принадлежи. Позвъни да я впрегнат веднага.

Перичоле

За бога, господарю, размислете, сега сте прекалено добър, така както бяхте прекалено несправедлив преди малко.

Вицекралят

Казах ти да позвъниш. Искам неприятелките ти да пукнат от завист.

Перичоле

Но...

Вицекралят

И после, ако не приемеш подаръка, ще помисля, че си ми още сърдита.

Перичоле

Щом е тъй, не мога да ви откажа... Но наистина съм смутена.

(Тя звъни. Влиза Балтазар.)

Вицекралят

Да впрегнат незабавно белите мулета в новата ми каляска; и кажете на кочияша, че мулетата, каляската и той самият принадлежат на госпожицата.

(Балтазар излиза.)

Бедничката ми! Как ти затупка сърцето! Е, все още ли ми се сърдиш?

Перичоле

Как да не съм покъртена от великодушието на ваше височество?

Вицекралят

Остави това *височество* и ме наричай така, както ме наричаш понякога.

Перичоле

Така да е, Андрес. Днес ти ме направи много нещастна и много щастлива.

Вицекралят

Целуни ме, ангел мой! Такава те обичам. Виждаш ли, в присъствие на моята Перичоле не искам да бъда вицекрал! Лошотия такава, спомни си какво каза за любовните достойнства на вицекралете!

Перичоле

Е, ти знаеш много добре, че за мен си Андрес, а не вицекралят на Перу. Я виж какви хубави извезани обувки ми направи Марино, оня обуцар, за чийто племенник ти бях говорила преди време.

Вицекралят

Какво сладко малко краче! Цялото го скривам в дланите си. Впрочем казваш, че неговият племенник е юначага, на който му сече главата? Вземам го на служба при мен на мястото на Мартинес.

Перичоле

Не, не искам да измествам никого. Освен това Мартинес ви е полезен. Той ви прави хубави доноси.

Вицекралят

Каква си злопаметна! Край! Тази вечер той ще замръкна в Каляо.

Балтазар (влиза):

Каляската е впрегната.

Вицекралят

Хайде, хубавице моя, забавлявай се добре и се върни веднага след церемонията. Ако някой те обиди с нещо, не забравяй да ме предупредиш. Ей богу, зловните дърдорковци ще престанат да се смеят... Забрави си колието и пръстените. Приблужи се да ти сложа колието... Ти си божествена днес!

Перичоле

Отнасям със себе си нещо по-ценно от тези диаманти: твоето доверие и твоята любов.

(Излиза.)

Вицекралят

Ти си ангел. Това момиче прави с мен, каквото си иска. Вярно е, че ме обича много. Нищо не мога да ѝ откажа... Обаче... да ѝ дам каляската си!... Не знам какво ще си помислят хората! Една актриса в позлатена карета, докато толкова маркизи и толкова графини са

щастливи, като отидат на носилка!... Предполагам, че церемонията е завършила. Тя ще пристигне едва за словото на епископа... Толкова подобре... Охо-о, чувам тракане на колела в двора. Не се е бавила много... Балтазар, дотъркаляйте креслото ми до прозореца и ми подайте далекогледа. Искам да видя как изглежда тази каляска... Хиляди дяволи, ще мога да я гледам чак до входа на църквата... Брей, как лети! Моят кочияш никога не ме е карал така. Всички се спират, за да я гледат... Ето, някои си свалят шапките, сякаш аз минавам. Каква лудост! Ето я вече близо до големия площад. Боже господи, ще се блъсне!... Уф! Небеса! За щастие обърна се другата каляска... И всички се натрупват... Какво ще правят? Ами ако се нахвърлят срещу нея... Балтазар, върви веднага...

Балтазар

Да, господарю...

Вицекралят

Велики боже! Сбиха се... Тичайте всички, ей, вие там... Вземайте оръжия... пребийте тези негодници... Перичоле! А, ето че за щастие тя продължава пътя си благодарение на оня мъж, който здравата размахва тоягата си... Той ѝ проправя път.

Балтазар

Да изтичам ли след каляската на госпожата?

Вицекралят

Не, остани. Вече е излишно. Обаче на връщане... Кажи на Себастиан и на Доминик да се качат на конете. Да вземат карабини и да я следват отдалеч... и да си свалят ливреите. Ако се случи някакво нещастие, лично ще се разправам с вас. Този народ тук е много груб, страх ме е да не я оскърбят! Освен това изглежда, че не е станала злополука, защото ето — изправиха другата каляска и тя продължава пътя си... а тълпата влиза в църквата. Моля бога да се измъкне невредима! Каквото и да кажат, не е забранено на комедиантките да се возят в каляски, ако ги имат... Толкова по-зле за маркизите, ако не са тъй млади и тъй хубави като актрисите и затова няма кой да им даде...

(Запалва пура.)

Това кръщение няма край!... Нетърпелив съм да я зърна, че се връща, за да разбере подробностите за приключението. Ох, проклет крак! Струва ми се, че страдам повече, когато съм неспокоен... Последния път, когато боледувах, продължи пет... шест дни... Да се надяваме, че сега ще се отърва по-бързо. Така ще мога да присъствувам на премиерата на комедията, където тя изпълнява една от ролите... Ами ако не мога да изляза... Бога ми! Ще отложи премиерата.

Балтазар

Господарю, господин лиценциатът Томас д'Ескивел моли благоволенията на ваше височество за един разговор.

Вицекралят

Нека влезе. Несъмнено иде да ми държи морал, за да измъкне от мен никакво подаръче. Всъщност повече от месец не съм го виждал.

Лиценциатът (влиза):

Целувам ви ръка, ваше височество.

Вицекралят

О, господин лиценциат, пред вас стои един много болен човек!

Лиценциатът

Отчаян съм да чуя това. Значи, този пристъп на подагра попречи на ваше височество да присъствува на днешната церемония?

Вицекралят

Нямам подагра... Пинеда пуска тези приказки. Просто кракът ми е отекал. Знам това по-добре от него.

Лиценциатът

Впрочем ваше височество не бива да съжالياва, че не присъствува на кръщението. Имали сте щастие да не станете свидетел на един голям скандал.

Вицекралят

Скандал?...

(*Настрани.*)

Гръм и мълнии! Тук е намесена Перичоле.

Лиценциатът

Да, нечуван скандал и съм убеден, че ваше височество щеше да бъде дълбоко огорчен... още повече че по всяка вероятност вие сте неволна причина за него.

Вицекралят

Обяснете се.

Лиценциатът

Такъв ден, такава трогателна церемония!... Наистина, съжалявам, че ще наскърбя ваше височество... но трябва да говоря, и да говоря откровенно, дори с риск да ви засегна. Моят дълг и интересите на ваше височество го повеляват властно.

Вицекралят

Не проумявам...

Лиценциатът

Тази прословута комедиантка...

Вицекралят (*настрани*):

Ето ти сега!

Лиценциатът

... към която, казват, ваше височество проявява такъв интерес, стана причина за една голяма безредица днес. Покровителството, което ѝ оказва ваше височество, я е одързостило дотолкова, че, разрешете ми да ви го кажа, тя смята, че всичко ѝ е позволено.

Вицекралят

Уверявам ви, че изобщо не я покровителствувам... просто почитам нейния талант, който си струва уважението, господин лиценциат. Но, моля ви, разкажете за случилото се.

Лиценциатът

Фактите са следните: изглежда, че тя има каляска, а тази каляска, разправят, сте ѝ подарили вие.

Вицекралят

Тази каляска ми беше ненужна.

Лиценциатът

О, господарю! Тя можеше да бъде използвана по-разумно... но стореното — сторено и ваше височество очевидно е имал някакви основания да я подари. Тъй е пожелал бог!... Както и да е. Но да ви разкажа на какво бях свидетел. Значи, тя има каляска и с нея потегля към църквата... Аз от своя страна, задържан от известни обстоятелства, бях заел място в каляската на маркиза Алтамирано. Карахме ходом, както подобава, когато приближаваш църква. Изведнъж сеньора Перичоле връхлита със своите мулета в бърз тръс, като разтърсва паважа на четиридесет метра околоръст. Ние тъкмо навлизахме в площада; тя искаше да ни изпревари... да изпревари маркизата!... Накратко, тя профуча тъй близко, че ни закачи с най-голяма сила...

Вицекралят

Нейният кочияш е много непохватен...

Лиценциатът

Нека ваше височество ме извини, но не мога да повярвам, че кочияшът ѝ е действувал без заповед, още повече че като видя нашата каляска, тя си провря главата през прозорчето и извика нещо на човека несъмнено, за да му нареди това злостно дело.

Вицекралят

Надявам се, че не е станала злополука.

Лиценциатът

Как, та ние само по чудо сме още живи! Сътресението беше страхотно; маркизата падна върху мен, а аз върху кучето на маркизата,

което неволно смачках... Перуката ми падна в барата... а маркизата бе силно контузена в ханша.

Вицекралят

Слава богу! Боях се да не се е случило по-голямо нещастие.

Лиценциатът

Че какво по-голямо нещастие от това. Нещо повече, каляската е силно повредена, една великолепна каляска, която над двадесет години будеше възхищението на града.

Вицекралят

Ще платя... тоест ще наредя Перичоле да плати щетите.

Лиценциатът

Но, господарю, как да потушим скандала? Лично аз не виждам друго средство, освен да се забрани на тази дама да излиза с каляска. Защото не само че е лош пример да виждаш една комедиантка в каляска, докато толкова достопочтени духовници ходят пеша, но и животът на мирните жители на Лима ще бъде изложен на опасност от нейното безразсъдство... Не съм казал всичко и съжалявам, че съм принуден да наскърбя ваше височество. Слугите на маркизата, възмутени от обидата, нанесена на господарката им, натупаха здравата кочияша и лакея на дамата. Но ето че сбирщината, която я следваше с възторжени викове, взе нейната страна. Особено един зъл субект, един мулат, тореадор на име Рамон, изпадна в ярост. Той преби с тоягата си кочияша на маркизата, счупи сабята на нейния паж и разби челюстта на един от лакеите ѝ.

Вицекралят

Злосторник! Ще заповядам да го накажат за назидание.

Лиценциатът

Това не е всичко. Без да ни обърне внимание, без да поиска извинение, тя продължи пътя си и малко остана да влезе в черквата заедно с каляската. Главите на мулетата бяха вече под портала, когато тя спря. Слиза, преминал с шум и трясък през тълпата от богомолци...

Всички се извърщат, за да я видят... забравят церемонията, която е в разгара си, и просто потръпвам, като го казвам, дори негово преосвещенство епископът се поддаде на общата суматоха. Той забрави да поиска обещанието от кръстника, че ще възпита новопокръстения, техния кръщелник, в християнски дух. А пък аз, възмутен и скандализиран до крайна степен, напуснах църквата, за да ви разкажа за това произшествие и да ви помоля да сложите край на безсрамията на това момиче, което, позволете ми да ви кажа, излага извънредно много ваше височество.

Вицекралят

Тя всеки момент трябва да дойде и аз здравата ще я нахокам.

Лиценциатът

Предупреждавам ви, че маркизата, ако се наложи, ще направи оплакване чак до Мадрид.

Вицекралят

Господин лиценциат, трябва да предотвратим това. Разбирате добре, че тези жалби много ми навреждат.

Лиценциатът

Господарю...

Вицекралят

Вие се ползвате с влияние пред маркизата. Убедете я да се задоволи с обезщетението, което ще ѝ се даде. А пък аз се заемам да смъмря Перичоле.

Лиценциатът

Господарю... не зная...

Вицекралят

Вашата църква се нуждае от една картина за главния олтар. Бих желал Перичоле да ви направи подарък, за да изкупи грешката си... Още повече, че ѝ бях дал една мадона от Мурильо, която тя иска да замени с моя „Свети Христофор“. Така че може да разчитате на

мадоната. Но направете ми тази услуга, накарайте маркизата да не раздухва случката. Нали? Обещавате ли ми?

Лиценциатът

Господарю, ще направя всичко възможно, но...

Вицекралят

Доведете ми племенника си тези дни. Ще се постарая да направим нещо за него.

Лиценциатът

Той е достоен напълно за вашата милост, ваше височество. Но...

Вицекралят

Чувам, че една каляска влиза в двора. Сигурно е тя. Ще видите как ще я наредя.

Балтазар (оповестява):

Негово преосвещенство епископът на Лима.

Вицекралят

Епископът!

Лиценциатът

Несъмнено той също идва да се оплаче.

На вратата се появяват Епископът и Перичоле и се подканват един друг да влязат.

Епископът

Заповядайте, госпожице.

Перичоле

Но моля ви, монсеньор...

Епископът (подава ѝ ръка):

Тогава да влезем заедно.

Лиценциатът (настрани):

Какво виждам? Епископът предлага ръка на комедиантката!

Вицекралят

Монсенъор, целувам ви ръка... Неудобно ми е, че не мога да стана да ви посрещна, но един злочест болен...

Епископът

Госпожицата ми каза за вашето неразположение и аз не исках да се прибера у дома, без да се осведомя за здравето ви. Това ми даде възможност да имам удоволствието да доведе госпожицата с моята каляска.

Перичоле

Никога не ще забравя вашето великодушно внимание!

Вицекралят

Как! Нима моята каляска... твоята... вашата каляска се е повредила?

Перичоле

Не, господарю; но аз вече не я притежавам и не съжалявам за това, защото, надявам се, добре я използвах.

Епископът

Използувахте я за едно добро, свято дело.

Лиценциатът (настрани):

Припадам!

Епископът

Вие дадохте пример за благочестие, тъй рядко срещано в нашия век.

Вицекралят

Обяснете ми, за бога...

Перичоле

Простете ми, господарю, че тъй бързо се отказах от подаръка, даден ми от вас, но щом научите в чии ръце съм го предала, ще ме извините и ще ме поздравите. Докато пътувах по улиците, като се полюшвах лекичко на меките възглавници, дойде ми една мисъл, която мигом развали изпитваното удоволствие. Как! — казах си аз. — Една грешница, едно нищожно създание като мен... жена, която упражнява една почти нечестива професия...

Епископът

Дъще моя, вие сте много скромна... и въпреки че никога не съм ви виждал на сцената, зная, че правите особена чест на вашата професия. Сент-Жене е бил актьор.

Перичоле

Какво! Аз съм носена от единия до другия край на града, на меко, с бързината на светкавица, на завет от слънце и дъжд, докато личности, които струват хиляди пъти повече от мен — служители на бога, носещи духовна утеха на болните, са изложени на всички капризи на времето, на зной, прах, умора! Тогава си спомних, че често съм виждала достойни свещеници, съсипани от годините си, да вървят забързани по улиците на Лима, за да занесат светото причастие на болните, като се опасяват само да не пристигнат твърде късно до леглото на умиращия. Оплаках съдбата си и тогава светата Дева ме вдъхнови за изкупление на греховете ми да даря на бога тази каляска, която бе поласкала самолюбието ми и която не бях достойна да притежавам.

Епископът

Госпожицата прояви великодушието да я поднесе в дар на нашата църква и да основе религиозен фонд за вечното ѝ поддържане. За в бъдеще, когато някой болен поиска утехата, която религията дава на умиращите, тази каляска ще служи да се отнесе светото причастие и така много души ще бъдат спасени. Защото често се случва закоравели грешници да се обръщат към създателя едва когато смъртта ги повика и често бедният духовник не успява да пристигне пеш до смъртния им одър, докато още дишат.

Лиценциатът

Госпожицата наистина е била обладана от милостиво и свято вдъхновение.

Вицекралят

Перичоле, възхищавам се от вас и искам да се присъединя към вашето добро дело, като поема за моя сметка...

Перичоле

О, господарю, оставете ми славата да съм го направила сама... Достатъчно съм възнаградена от щедрия подарък, който получих от монсеньора. Тази броеница е била затворена цели девет дни в ковчега с образа на светата Богородица от Чимпакира.

(Поднася броеницата за целувка на вицекраля и лиценциата.)

Епископът

Приписват й, че може да опрощава всички грехове.

Вицекралят

Толкова съм радостен, че не усещам вече крака си. Пинета е глупак и аз нямам подагра.

Перичоле

Броеницата, която докоснахте, ви облекчи, господарю.

Епископът

Това е напълно вероятно и аз често съм виждал такива чудеса.

Вицекралят

Вярвам в това, но ще продължа още два дни моя режим. След това, монсеньор, ще извърша една мила лудория и ще ви поканя на вечеря у госпожицата, за да се запознаете по-отблизо с нея.

Перичоле

Не смея да се надявам, че монсеньорът ще ми окаже такава голяма чест. Но нали нашият божествен Спасител се е хранил при

самаритянките... и ако най-дълбока тайна...

Епископът

Ще видим. Да изчакаме негово височество да оздравее.

Вицекралят

Това означава, че приема.

Епископът

Много се боя, че няма да имам сили да откажа.

Перичоле

Не би ли желал господин лиценциатът да бъде четвъртият?

Лиценциатът

Прекалено голяма чест ми оказвате.

Епископът

Господин лиценциат, да не говорим за това.

Лиценциатът

Монсеньор!

Вицекралят

А вие ще чуете Перичоле как пее... благочестиви песни, разбира се. Гласът ѝ е способен даже да покръсти неверник.

Епископът (*поздравява Перичоле и се усмихва*):

Страхувам се само да не накара някой да се отрече от вярата.

Лиценциатът

Госпожице, тази карета ще стане за вас огнената колесница, която ще ви откара право в рая.

[1] Ще видиш, че моята изтънченост ще те разсърди. — Калдерон — „Кое е най-голямото съвършенство?“. — Б.пр. ↑

[2] Брак между неравни по потекло лица. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.